

Донецький державний
університет управління

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи демографії

КАФЕДРА

соціології управління

РОЗРОБНИК

Подгайко Марія Костянтинівна

к.і.н., доцент

podhaiko.m@inbox.dsum.edu.ua

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3

кредити ЄКТС
(90 годин)

48

годин контактна робота з викладачем
(16 години лекцій;
32 години семінарських занять)

42

години - самостійна робота

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

перший

бакалавр

МОВА ВИКЛАДАННЯ

українська

ФОРМА КОНТРОЛЮ

екзамен

СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ

нормативна для спеціальностей 054 «Соціологія» та 231 «Соціальна робота»

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності», «Історія України», «Правознавство», «Логіка»

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ознайомлення студентів з системою знань про відтворення населення, його основні закономірності, тенденції, сутність демографічних процесів і явищ; формування наукового підходу до їх вивчення; ознайомлення зі специфікою досліджень демографічних процесів в суспільстві та їх взаємозв'язками з іншими сферами життєдіяльності людини.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретичні основи демографії

- Тема 1. Демографія як наука
- Тема 2. Джерела вивчення відтворення населення
- Тема 3. Розміщення і структура населення
- Тема 4. Теоретичні основи демографічного прогнозування

Модуль 2. Основні демографічні категорії

- Тема 5. Народжуваність як визначальна демографічна категорія
- Тема 6. Старіння, смертність та тривалість життя
- Тема 7. Шлюбність і розлучуваність
- Тема 8. Міграція населення

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- знання етапів, тенденції розвитку вітчизняної та зарубіжної демографічної думки;
- розуміння концептуальних засад демографії, сутності та ролі демографії в системі соціально-економічних наук;
- знання основних понять та демографічних категорій;
- розуміння специфіки демографічних процесів;
- вміння класифікувати джерела даних про населення;
- оволодіння методиками демографічного прогнозування; навичками визначення оптимальних методів для здійснення демографічного прогнозу щодо конкретних демографічних процесів;
- вміння комплексно аналізувати сучасні тенденції розвитку вітчизняних та світових демографічних процесів тощо.

Донецький державний університет управління

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАННЯ

- словесні (лекція, пояснення, бесіда);
- наочні (демонстрація діаграм, схем, графіків, таблиць, презентацій та відеоматеріалів);
- практичні (вправи, пошуково-дослідна робота, реферативні дослідження, тренінги);
- пізнавальні: стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія з опорою на життєвий досвід студентів, створення ситуації пізнавальної новизни, ситуаційні завдання, ділові ігри).

РЕГЛАМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 100 балів.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

- Виконання завдань на семінарських (практичних) заняттях ~ 30 балів;
- Складання кожного письмового модульного контролю – всього 30 балів;
- Виконання реферативного дослідження ~ 15 балів
- Проведення науково-дослідної роботи ~ 15 балів
- Заохочувальні бали ~ 10 балів.
- Екзамен ~ 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни – середньоарифметичне балів поточної успішності та балів за екзамен

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи:

перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у дослідженнях демографічного спрямування, опитуваннях, конференціях, іншій науковій та методичній роботі тощо.

Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента:

Шкала оцінювання ЄКТС	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Відмінно	$90 \leq RD \leq 100$
B	Вище середнього рівня з кількома помилками	Добре	$82 \leq RD < 89$
C	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок		$74 \leq RD < 81$
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	Задовільно	$64 \leq RD < 73$
E	Виконання задовольняє мінімальні критерії		$60 \leq RD < 63$
FX	Можливе повторне складання	Незадовільно	$35 \leq RD < 59$
F	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		$RD < 34$

Донецький державний університет управління

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література:

1. Підгорний А. З., Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О., Вітковська К. В. Соціально-демографічна статистика: підручник / За заг. ред. канд. екон. наук, професора А. З. Підгорного. Одеса: ФОП Гуляєва В. М., 2016. 424 с
2. Основи демографії: курс лекцій для студентів спеціальності «Соціологія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / укл. В.І. Николаєва. Маріуполь : ДонДУУ, 2015. 123 с.
3. Основы демографии. Курс лекций / сост. В.Бурега, Т.Ерескова, О.Мазурик. Донецк: Нордкомпьютер, 2007. 172 с.
4. Муромцева Ю.І. Демографія: навчальний посібник. К. : Кондор, 2008. 300 с.
5. Пальян З.О. Демографія: навчальний посібник. К. : Київський університет, 2014. 222 с.
6. Основи демографії : навчально-методичний посібник / укл. І.І. Шеремет. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 56 с.

Англомовна література

1. World Population Prospects 2019: Highlights. Department of Economic and Social Affairs. United Nations: URL: <https://www.un.org/development/desa/publications/world-population-prospects-2019-highlights.html> (дата звернення: 20.06.2020)
2. World Migration Report 2018. International Organization for Migration (IOM). 2017. 364 p. : URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2018_en.pdf (дата звернення: 19.04.2018).
3. World Population Prospects. The Revision. Highlights: URL: www.undp.org/popin/popin.html. (дата звернення: 15.06.2020)
4. Hnatyuk T. Labour Exploitation as a Risk of Ukrainian Labour Migration. *Demography and Social Economy*, 2018, № 3 (34): 71–85: URL: <https://dse.org.ua/archive/34/5.pdf> (дата звернення: 21.06.2020)
5. Poliakova S., Wolowyna O. Ukrainian Diaspora in Canada: Methodology and Practice of Research. *Demography and Social Economy*, 2019, № 3 (37) P. 87-98: URL: <https://dse.org.ua/archive/37/6.pdf> (дата звернення: 24.06.2020)

Інтернет джерела

1. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. URL: <https://idss.org.ua/index> (дата звернення: 20.06.2020)
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 01.06.2020)
3. Українське суспільство: міграційний вимір : нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2018. – 396 с.: URL: https://www.idss.org.ua/archiv/Ukraine_migration.pdf (дата звернення: 28.05.2020)
4. Шевчук П. Динаміка та структура народжуваності в найбільших містах України на початку XXI ст. *Демографія та соціальна економіка*. 2020, № 1 (39) URL: <https://dse.org.ua/archive/39/1.pdf> (дата звернення: 20.05.2020)
5. Ільч Л.М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: Монографія. К.: Алерта, 2017. 608 с.: URL: https://www.idss.org.ua/monografii/Illich_LM_mono_2017.pdf (дата звернення: 11.05.2020)
6. *Демоскоп*. Лічильник населення Землі. URL: <https://countrymeters.info/ru/World> (дата звернення: 04.06.2020)